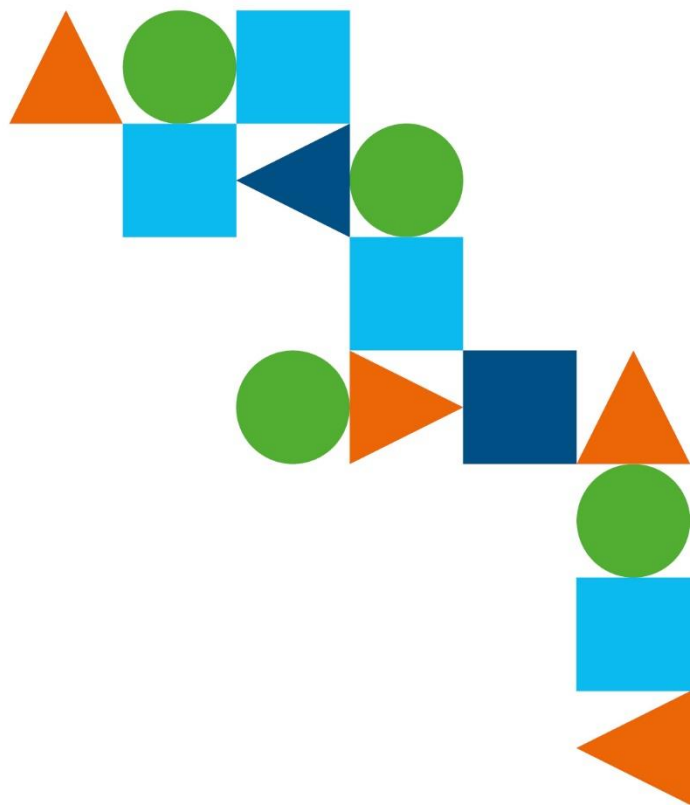

Netcongestie-oplossingen voor woningbouw

Huisnummerbesluit en bestaande aansluitingen bij transformatie

Datum 23 juli 2024
Projectnummer 3733
Auteurs Pim Munters, Jana Stremlau, Runa Lentz

Inhoudsopgave

1	Samenvatting.....	2
2	Inleiding	4
2.1	Aanleiding en doel.....	4
2.2	Aanpak	4
2.3	Begrippen	4
3	Huisnummerbesluit.....	6
3.1	Huidige proces	6
3.2	Probleemanalyse.....	6
3.3	Gewenste proceswijziging.....	6
3.4	Juridische toets op gewenste proceswijziging	6
3.5	Mogelijke oplossingsrichtingen	7
4	Transformatiegebieden.....	10
4.1	Probleemanalyse.....	10
4.2	Mogelijke oplossingsrichtingen	10
4.3	Overige kansen: wijziging van de Netcode	14
5	Aanbevelingen.....	15

1 Samenvatting

In dit onderzoek zoeken we, vanwege de netcongestie in Provincie Utrecht, naar de flexibiliteit die er is bij het verkrijgen van elektriciteitsaansluitingen voor een woonwijk. Hierbij kijken we allereerst of een huisnummerbesluit een essentiële voorwaarde is voor het vergeven van een elektriciteitsaansluiting. Daarnaast onderzoeken we of het mogelijk is een bestaande aansluiting te laten benutten door een andere gebruiker, en of het mogelijk is die aansluiting te verplaatsen. In deze samenvattingen staan onze bevindingen:

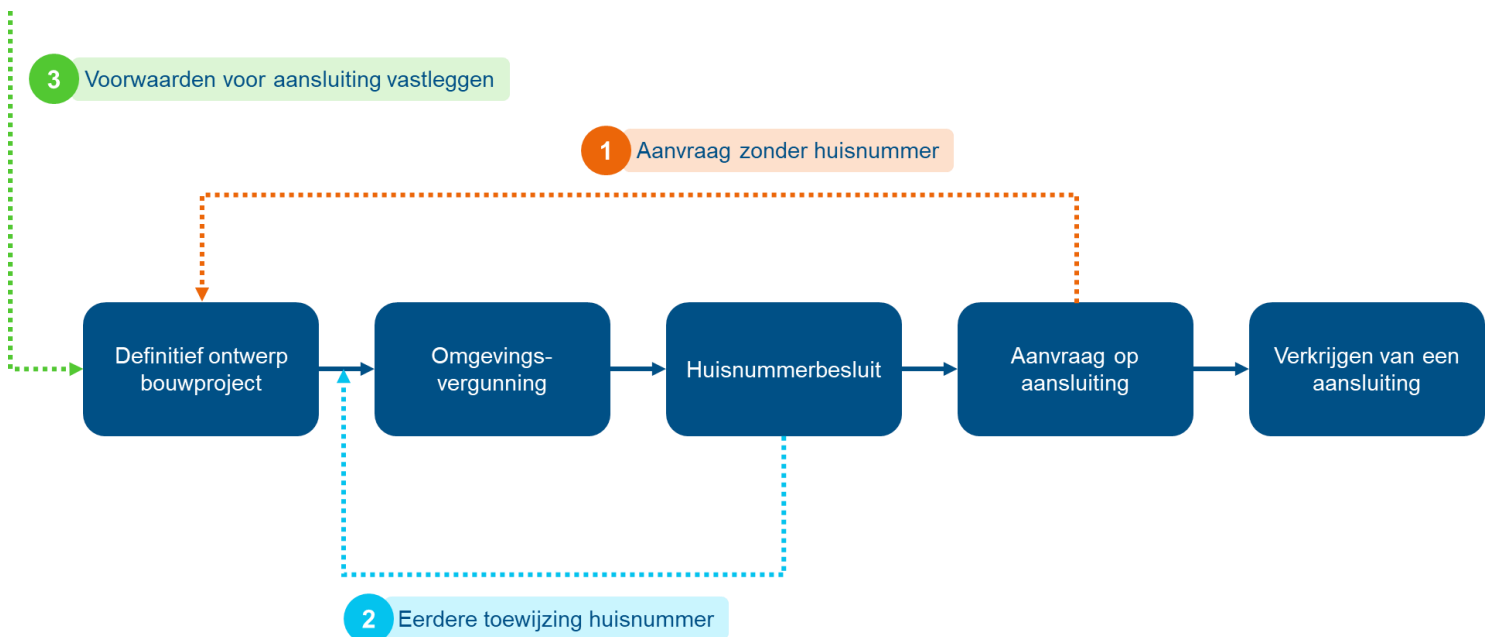
WOZ-object

Een aansluiting op elektriciteit is door Artikel 1 b van de Elektriciteitswet aan de beschikking van een Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-object gekoppeld. Om een elektriciteitsaansluiting aan te vragen is daarom een WOZ-object nodig. Ook bij het gebruiken of wijzigen van bestaande elektriciteitsaansluitingen is het WOZ-object de basis. Een bestaande aansluiting mag daarom alleen voor het bijhorend WOZ-object en niet voor een ander WOZ-object gebruikt worden.

Huisnummerbesluit

Een huisnummerbesluit is geen wettelijke vereiste voor het verkrijgen van een elektriciteitsaansluiting. Een toegekend WOZ-object is wel een harde eis voor het verkrijgen van een elektriciteitsaansluiting. Drie opties zijn verkend om het proces te versnellen. Deze processen zijn in figuur 1 schematisch weergegeven.

1. Aanvraag van elektriciteitsaansluiting zonder huisnummer
2. Eerdere toewijzing van een huisnummer
3. Gezamenlijk vastleggen van voorwaarden

Figuur 1: Mogelijke oplossingsrichtingen huisnummerbesluit

Uit de verkenning blijkt dat er geen juridische belemmeringen zijn voor de haalbaarheid van de drie onderzochte oplossingsrichtingen en dat de opties haalbaar kunnen zijn. Verdere gesprekken tussen netbeheerder, ACM, gemeenten en provincies zijn nodig om uit te werken hoe deze oplossingen verder vormgegeven zouden kunnen worden.

Transformatiegebied

Vier opties zijn verkend om een bestaande aansluiting te benutten:

1. Het behouden van een bestaande aansluiting
2. Virtueel verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een nieuwe locatie
3. Fysiek verplaatsen van de aansluiting naar een andere WOZ-object
4. Fysiek verplaatsen van de aansluiting buiten de grens van een WOZ-object

De voorwaarden voor deze vier oplossingsrichtingen zijn hieronder beschreven. In Figuur 2 zijn de conclusies over het benutten van bestaande aansluitingen in een beslisboom weergegeven.

1. Het behouden van een bestaande aansluiting

Indien er gecontracteerd vermogen is, mag bij overdracht van een WOZ-object de aansluiting behouden blijven. Zolang de aansluiting en het WOZ-object niet worden opgezegd, blijft de aansluiting dus functioneel en wordt op de nieuwe eigenaar van het WOZ-gebouw overdragen. Daarbij is het wel van belang te letten op het GOTORK-principe. Als een aansluiting voor meer dan 24 maanden niet of beperkt gebruikt wordt, kan een deel van de capaciteit worden teruggevorderd.

2. Virtueel verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een nieuwe locatie

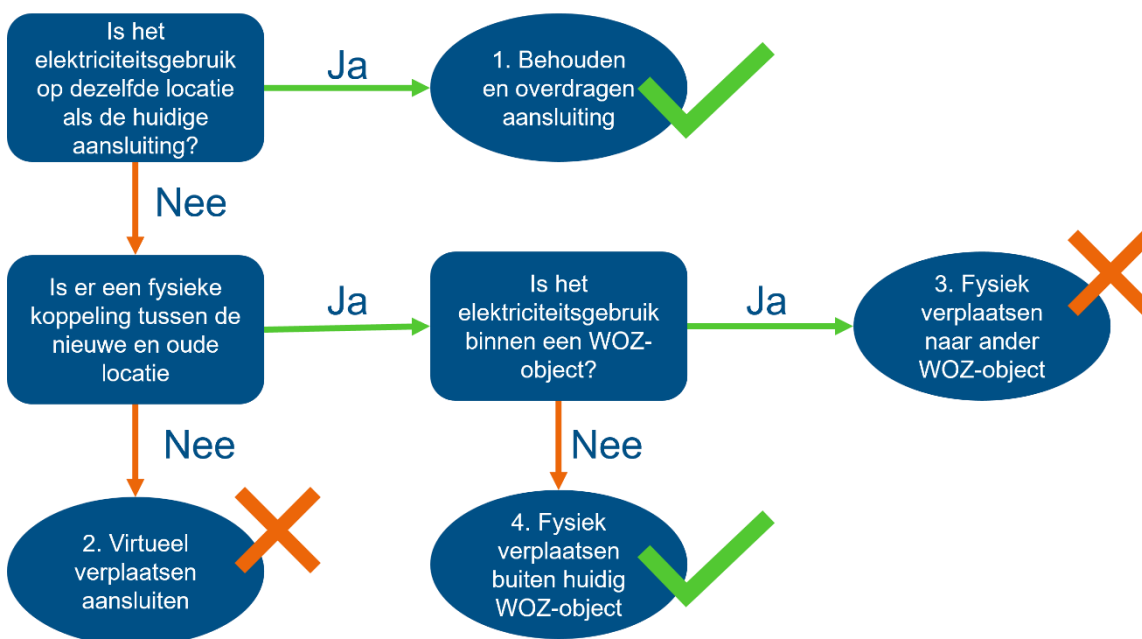
Het virtueel verplaatsen van een aansluiting door de aansluiting op één plek op te zeggen en ergens anders aan te vragen is niet mogelijk. Je verliest dan de aansluiting en komt achterin de wachtrij terecht. Volgens de elektriciteitswet is de aansluiting namelijk gekoppeld aan het WOZ-object.

3. Fysiek verplaatsen van de aansluiting naar een andere WOZ-object

De fysieke koppeling maken tussen meerdere WOZ-objecten is volgens de Elektriciteitswet niet mogelijk. Alleen bij uitzondering en onder strikte voorwaarden is het in samenspraak met de ACM en netbeheerder mogelijk een privaat net te realiseren.

4. Fysiek verplaatsen van de aansluiting buiten de grens van een WOZ-object

Kabels trekken naar een locatie buiten de grens van een WOZ-object is wel mogelijk. In het wettelijk kader is het toegestaan een kabel vanaf een aansluiting te trekken en het gebruik op een andere locatie plaats te laten vinden. Daarmee is de kabel naar de andere locatie het 'begin van de installatie', en vindt het gebruik formeel op het oorspronkelijke WOZ-object plaats. Uiteraard komen hier veel technische, praktische en ruimtelijke uitdagingen bij kijken, maar er is geen wettelijke beperking.

Figuur 1: Keuzediagram gebruik aansluiting transformatiegebieden

2 Inleiding

Het elektriciteitsnet van Nederland kan de groei in het aanbod van elektriciteit en de afname van elektriciteit niet goed meer aan. In provincie Utrecht worden bedrijven, maatschappelijke instellingen, bouwers en projectontwikkelaars hier nu al door geraakt. Er zijn knelpunten op het hoogspanningsnetwerk van TenneT, maar ook op het midden- en laagspanningsnetwerk van Stedin. Op dit moment komen daarom aanvragers van een grootverbruiksaansluiting op een wachtlijst. Maar op termijn wordt verwacht dat in Provincie Utrecht ook de groei van kleinverbruik de gereserveerde ruimte op het net kan overschrijden.

2.1 Aanleiding en doel

De woningbouw in de provincie heeft nu al last van de congestiemaatregelen, omdat voorzieningen waar een grootverbruiksaansluiting voor nodig is niet kunnen worden aangesloten. De Provincie is daarom gestart met een koploperstraject, waarbij negen woningbouwprojecten worden gevolgd en waar mogelijk geholpen. Met de kennis die met deze koplopers wordt opgedaan wil Provincie Utrecht ook andere woningbouwprojecten in de provincie kunnen helpen. Bij de start van dit koploperstraject is geïnventariseerd waar de betrokken partijen op dit moment tegenaan lopen. Op basis van deze inventarisatie heeft de provincie besloten een onderzoek te starten naar twee veelvoorkomende vragen:

- Kan een woningbouwproject al een aansluiting op het elektriciteitsnet aanvragen als er nog geen huisnummerbesluit is?
 - Wat is ervoor nodig (juridisch, politiek) om dit proces te versnellen?
- Kan de aansluiting van een oud industriegebied of bedrijventerrein dat verhuist behouden worden voor een woonwijk die gepland is op deze plek?
 - Zo ja, wat zijn de voorwaarden?

Doel is het identificeren van ruimte in het proces van het aansluiten op elektriciteit om nieuwe woningbouw te kunnen realiseren.

2.2 Aanpak

Deze rapportage is tot stand gekomen op basis van een desk research en gesprekken met de volgende stakeholders:

- Diverse energie-experts
- Gemeenten Amersfoort en Veenendaal
- Projectontwikkelaars betrokken bij de projecten 'Nieuwe stad kamer 10' en Cartesius Utrecht
- Netbeheerder Stedin
- De ACM

Ook voeren we een juridische toets uit in samenwerking met het advocatenbureau Straatman Koster. Dit bureau is gespecialiseerd in energievraagstukken en de juridische aspecten daarvan.

2.3 Begrippen

Zowel het aanvragen van een nieuwe aansluiting alsook het gebruiken van een bestaande aansluiting zijn gekoppeld aan een Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-object. Omdat dit begrip in dit onderzoek een belangrijke rol speelt gaan we in deze inleiding ook kort in op de definitie ervan.

2.3.1 Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-object

Volgens Artikel 1 b van de Elektriciteitswet is een elektriciteitsaansluiting aan een WOZ-object gekoppeld. De definitie van een WOZ-object door Artikel 16 van de Elektriciteitswet is redelijk breed. Zo worden zowel

een 'gebouwd eigendom' als ook een 'ongebouwd eigendom' als WOZ-object erkend. Een WOZ-object wordt niet aangevraagd, maar op grond van de in Artikel 16 genoemde criteria vastgesteld. Wél is de WOZ-beschikking het vertrekpunt voor het aanvragen of gebruiken van een aansluiting.

Volgens Artikel 23 van de Elektriciteitswet hebben de netbeheerders een aansluitplicht en moeten een WOZ-object aan het net aansluiten. Ook blijken er geen juridische belemmeringen om meer dan één aansluiting per WOZ-object te realiseren.

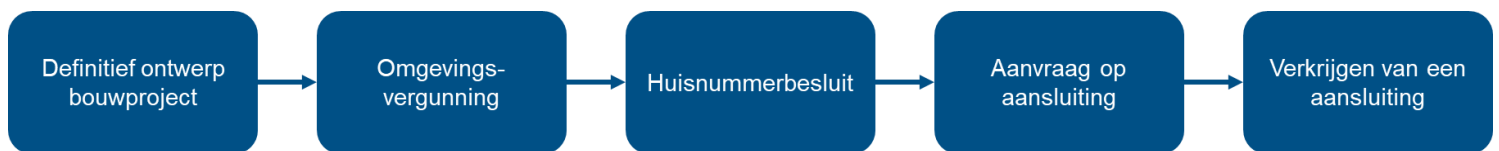
WOZ-objecten kunnen samengevoegd of gesplitst worden. In het geval dat deze veranderingen tot een wijziging van het WOZ-object m.b.t. de criteria in Artikel 16 leidt, is er sprake van een nieuw WOZ-object. Naar verwachting zal de netbeheerder de verbinding met het net als nieuwe aansluiting aanmerken, die volgens de volgorde van de wachtrij verwerkt wordt. Dit zal nader moeten worden afgestemd met de netbeheerder.

3 Huisnummerbesluit

Een huisnummer hoeft bij de bouw van woonprojecten niet bij de gemeente aangevraagd te worden. Na de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt een huisnummer door de gemeente toegewezen. Merosch heeft onderzocht hoe het huidige proces eruit ziet en welke mogelijkheden er bestaan om een elektriciteitsaansluiting mogelijk vóór een huisnummerbesluit aan te vragen.

3.1 Huidige proces

De gebruikelijke manier van het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting verloopt via het platform mijnaansluiting.nl. Voor woningprojecten is het invullen van het betreffende huisnummer een verplichte stap, om een aanvraag in te dienen. Een huisnummer wordt echter pas toegewezen in de laatste fase van het ontwerpproces. Bij goedkeuren van de ontwerpplannen tijdens de omgevingsvergunning wordt door de gemeente een huisnummer toegewezen. Dit huisnummer maakt uiteindelijk het aanvragen van een aansluiting mogelijk. Het huidige proces van het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting is in Figuur 3 visueel weergegeven.

Figuur 3: Huidige proces voor het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting

3.2 Probleemanalyse

Het toewijzen van een huisnummer vormt een knelpunt in het proces. Dit heeft twee redenen:

1. Door de langdurigheid van het proces van de aanvraag van een elektriciteitsaansluiting (tot 52 weken), kan de bouw en uiteindelijke oplevering vertraging oplopen.
2. Ontwikkelaars lopen het risico aan het eind van het ontwerpproces pas te horen niet aangesloten te kunnen worden. Ze hebben behoefte om tijdens het proces meer zekerheid te krijgen over het krijgen van een elektriciteitsaansluiting (of onder welke voorwaarden).

3.3 Gewenste proceswijziging

Om deze vertraging tegen te gaan willen projectontwikkelaars en gemeenten al eerder in het traject een aansluiting aanvragen bij de netbeheerder. Daarmee kan vroeger in het proces zekerheid gegeven worden of het project een gecontracteerd vermogen krijgt. Vanuit dit oogpunt is onderzocht of een huisnummer vereist is om een elektriciteitsaansluiting aan te vragen.

3.4 Juridische toets op gewenste proceswijziging

Het huidige proces is gebaseerd op het opgeven van een huisnummer door de ontwikkelaars in mijnaansluiting.nl. Volgens de ACM is dit niet gebaseerd op een wettelijke eis, maar op een praktische inrichting van het proces door de netbeheerder.

Uit Artikel 1 b van de Elektriciteitswet blijkt dat niet een huisnummerbesluit, maar een Waardering onroerende zaken (WOZ)-object, de wettelijke eis is die geldt voor het afgeven van een elektriciteitsaansluiting. Er is dus wat flexibiliteit in de juridische kaders die ruimte biedt voor

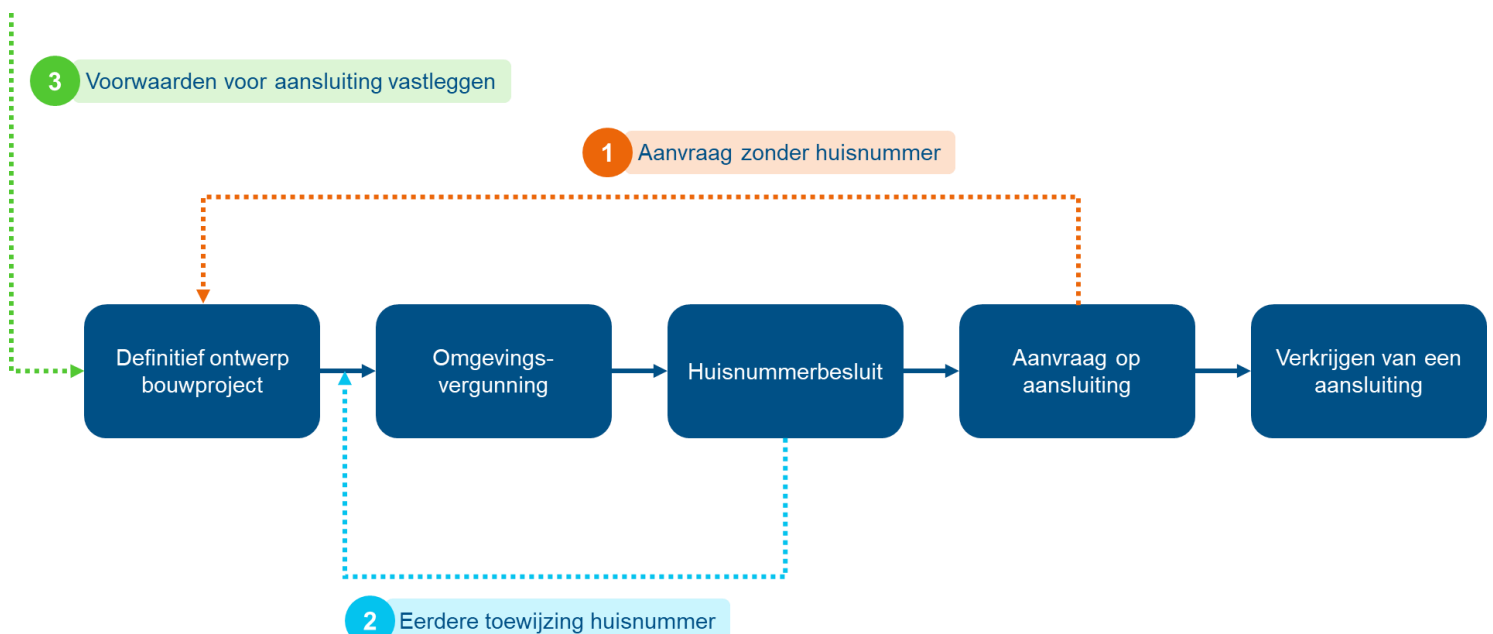
procesaanpassingen in de toekomst. De WOZ-administratie wordt uitgevoerd door de gemeente, die daarbij gebruik maakt van BAG-data en het Kadaster.

Tegelijkertijd moet de praktische reden achter het proces niet genegeerd worden. De netbeheerders hebben te maken met een zeer beperkte capaciteit en willen een aanvraag daarom alleen verwerken, als zeker is dat het project daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Hiermee zal in de inrichting van een alternatief proces rekening gehouden moeten worden.

3.5 Mogelijke oplossingsrichtingen

Gebaseerd op onze ervaring uit eigen projecten, desk research en gesprekken met betrokken partijen uit de koploperprojectgroep identificeren wij de volgende mogelijkheden voor een aanpassen en versnellen van het huidige proces. Deze oplossingsrichtingen worden schematisch weergegeven in Figuur 4 en daaronder toegelicht.

1. Aanvraag van elektriciteitsaansluiting zonder huisnummer
2. Eerdere toewijzing van een huisnummer
3. Gezamenlijk vastleggen van voorwaarden

Figuur 4: Mogelijke oplossingsrichtingen huisnummerbesluit

3.5.1 Aanvraag van aansluiting zonder huisnummer

Juridisch is geen huisnummer maar de beschikking van een WOZ-object nodig voor het kunnen verkrijgen van een aansluiting op het elektriciteitsnet. Het zou daarom mogelijk zijn bij netbeheerders al een aansluiting op het elektriciteitsnet aan te vragen, vóórdat de omgevingsvergunning is afgerond. Mogelijk zouden ook ontwikkelkavels als WOZ-object kunnen dienen en kan dit tijdens het ontwerptraject worden onderverdeeld in gebouwen of woningen.

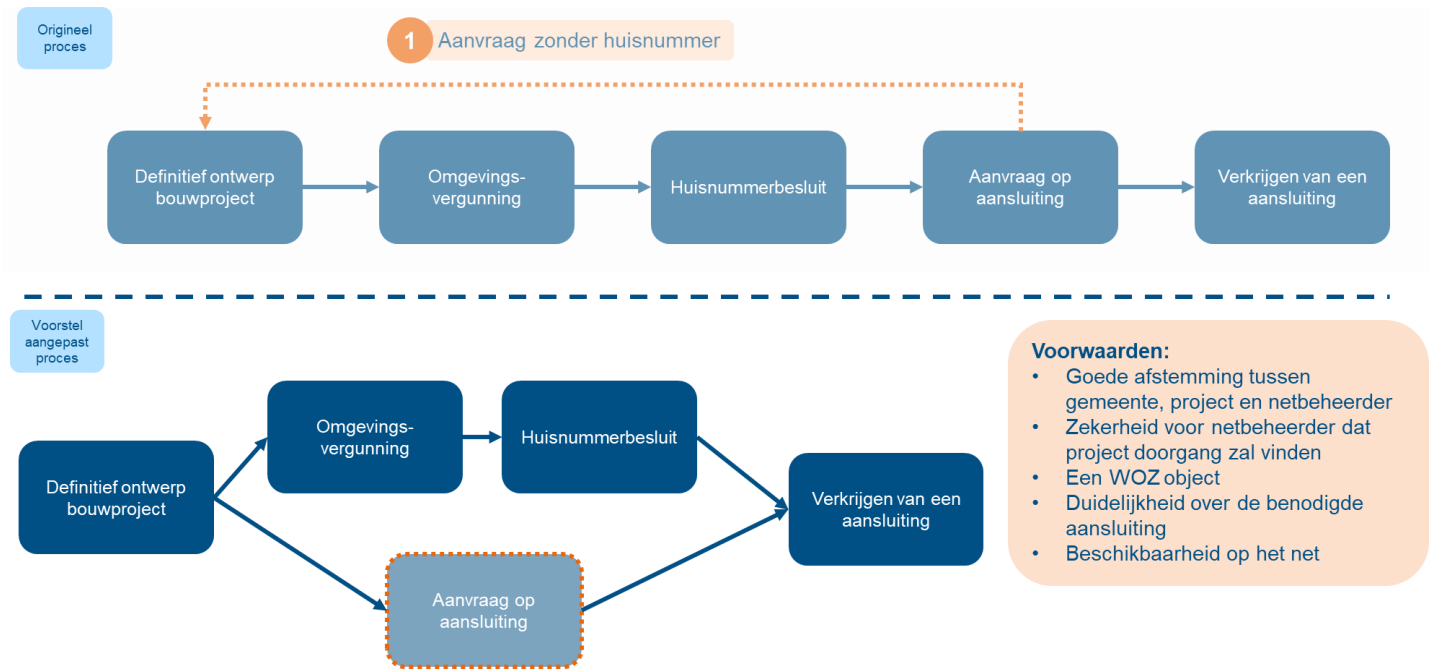
Voorwaarde van dit proces is dat de netbeheerders bereid zijn de aanvraagprocedure aan te passen. Hiervoor zou dan geen huisnummer meer nodig zijn. De aansluiting van het WOZ-object zou bij de netbeheerder aangevraagd kunnen worden, of via mijnaansluiting.nl.

De netbeheerder zal wel behoefte hebben aan zekerheid vanuit de gemeente of de projectontwikkelaar dat het project ook écht doorgaat. Gemeenten, ontwikkelaars, provincies en netbeheerder zullen het gesprek aan moeten gaan om te onderzoeken wat nodig is om wederzijds meer zekerheid in het proces te geven. Denk hierbij aan een bepaalde garantie die de gemeente kan afgeven door middel van een collegebesluit of

concept omgevingsvergunning. Ook zou het misschien mogelijk zijn het risico van de gemaakte kosten tussen netbeheerder en gemeente te verdelen.

Door eerder in het proces inzicht te krijgen of een project écht doorgaat of niet, kan de netbeheerder reserveringen op het net doen of juist afschrijven. Daarmee ontstaat er een beter beeld van de ruimte die er is. Door beter prognoses kan er mogelijk weer meer aangesloten worden.

Een dergelijk alternatief proces wordt in Figuur 5 weergegeven.

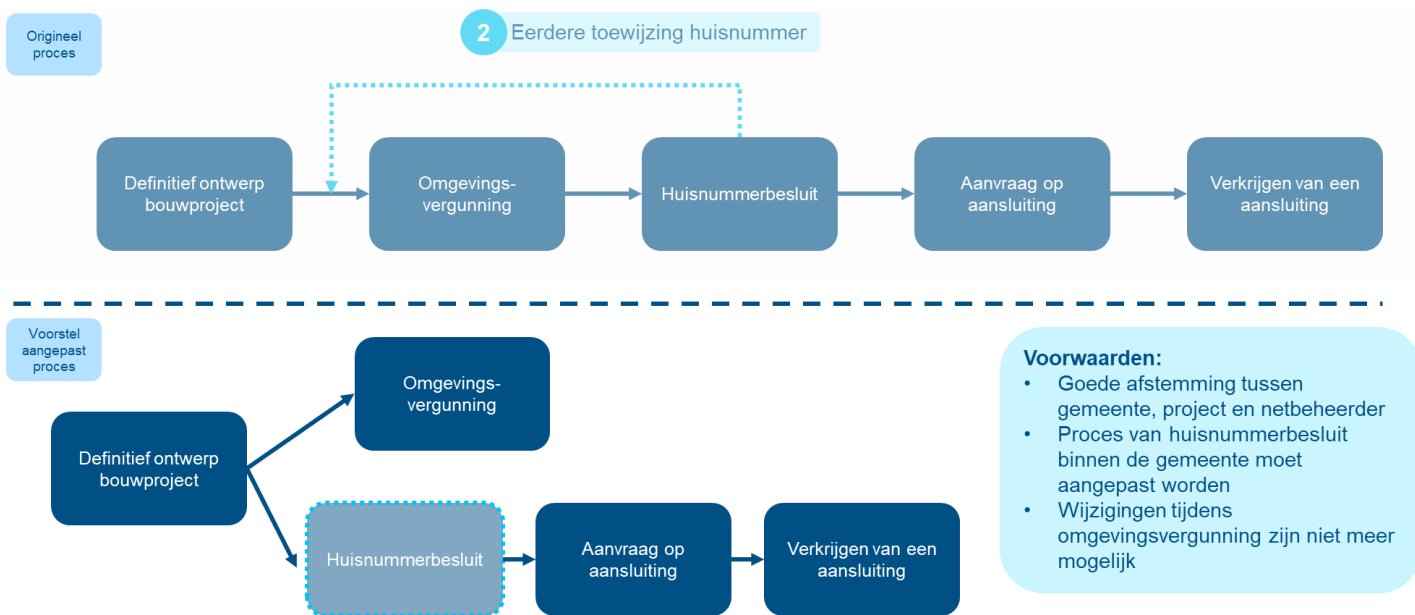

Figuur 5: Proces voor aanvraag zonder huisnummer

3.5.2 Eerdere toewijzing van een huisnummer

Aangezien het krijgen van een huisnummer een knelpunt is in het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting, wordt het vroeger verkrijgen van een huisnummer als een andere mogelijkheid gezien, die het proces zou kunnen versnellen. Deze optie, zoals getoond in Figuur 6, houdt in dat het huisnummerbesluit mogelijk wordt losgekoppeld van de Omgevingsvergunning. Hiermee kan eerder een huisnummer toegewezen worden. Om dit te bereiken moeten gemeenten het proces van afgifte van huisnummers heroverwegen.

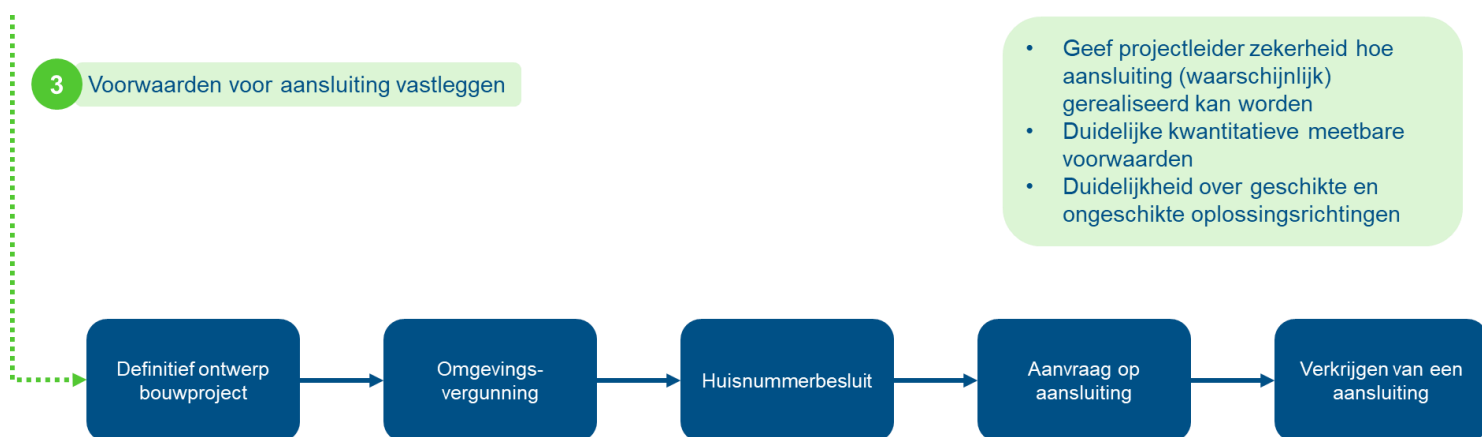
In dit onderzoek is niet onderzocht hoe het proces van toewijzing huisnummer er exact uitziet en wat er voor nodig is dit aan te passen. Provincie en gemeenten kunnen samen optrekken om inzichtelijk te maken hoe die aanpassing gedaan wordt. Door dit op landelijk niveau te delen met andere gemeenten hoeft niet elke partij het wiel opnieuw uit te voeren.

Figuur 6: Proces voor aanvraag met eerdere toewijzing van huisnummer

3.5.3 Gezamenlijk vastleggen van voorwaarden voor aansluiting

Uit door ons gevoerde gesprekken met projectontwikkelaars uit het koploperstraject kwam naar voren, dat zij in een vroege fase van het ontwerpproces informatie missen. Ze willen een beter beeld krijgen hoe het mogelijk is wél een aansluiting op het elektriciteitsnet in congestiegebied te krijgen. Als deze voorwaarden duidelijk zijn kunnen ze hier in het ontwerp rekening mee houden. Denk aan een maximale vermogensvraag per woning of de kansen voor een groepscontract. Ook afspraken over het minimaal toepassen van praktische maatregelen als warmteterugwinning, isolatie-eisen of het plaatsen van een batterij kunnen duidelijkheid geven. In figuur 5 is te zien dat het proces niet fundamenteel wijzigt ten opzichte van het huidige proces. Er worden extra afspraken en daarmee extra zekerheid aan het proces toegevoegd.

Figuur 7: Proces voor aanvraag met gezamenlijk vastgelegde voorwaarden

3.5.4 Conclusie huisnummerbesluit

Uit de verkenning blijkt dat er geen juridische belemmeringen zijn voor de haalbaarheid van de drie onderzochte oplossingsrichtingen en dat de opties haalbaar kunnen zijn. Verdere gesprekken tussen netbeheerder, ACM, gemeenten en provincies zijn nodig om uit te werken hoe deze oplossingen verder vormgegeven zouden kunnen worden.

4 Transformatiegebieden

De transformatie van oude bedrijventerreinen met bestaande elektriciteitsaansluitingen naar woningbouw biedt kansen voor bijvoorbeeld binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen. Merosch heeft de mogelijkheden van het gebruik maken van de bestaande aansluitingen binnen het betreffende gebied onderzocht.

4.1 Probleemanalyse

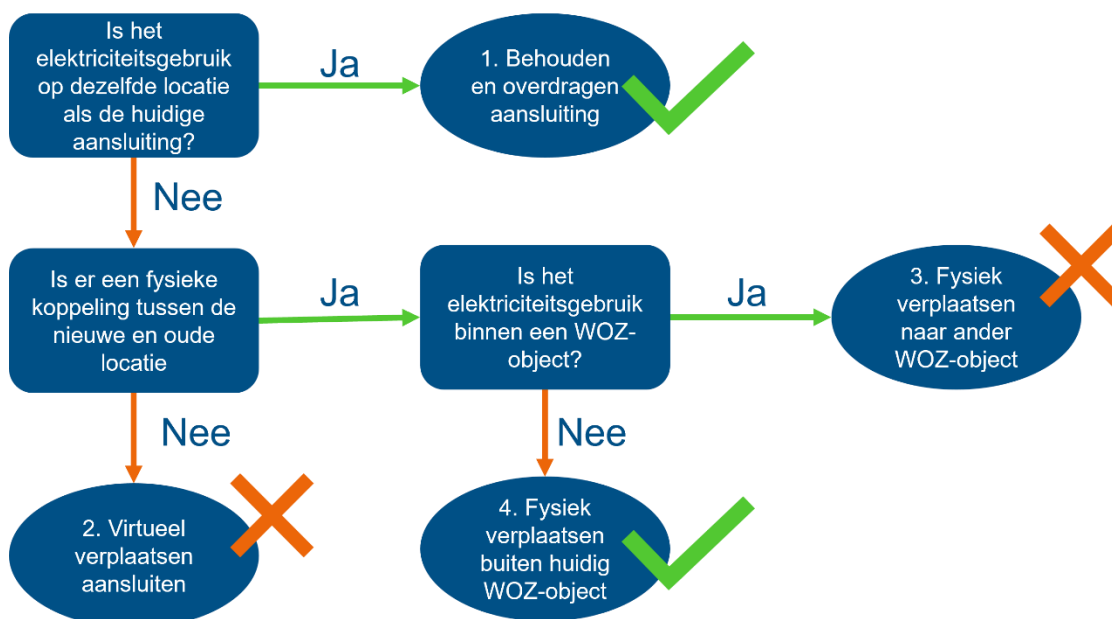
Partijen die bij woningbouwprojecten in transformatiegebieden betrokken zijn, hebben behoefte aan informatie over de technische, ruimtelijke en contractuele mogelijkheden voor het gebruik van bestaande aansluitingen. Ook ontbreekt er duidelijkheid over de voorwaarden voor het behouden en/of verplaatsen van een bestaande aansluiting. Door gesprekken met betrokken partijen, desk research en een juridische analyse door het advocatenkantoor hebben wij deze voorwaarden in kaart gebracht.

4.2 Mogelijke oplossingsrichtingen

We hebben vier oplossingsrichtingen geformuleerd, die zich richten op de punten waarover de betrokken partijen behoefte hebben aan meer duidelijkheid.

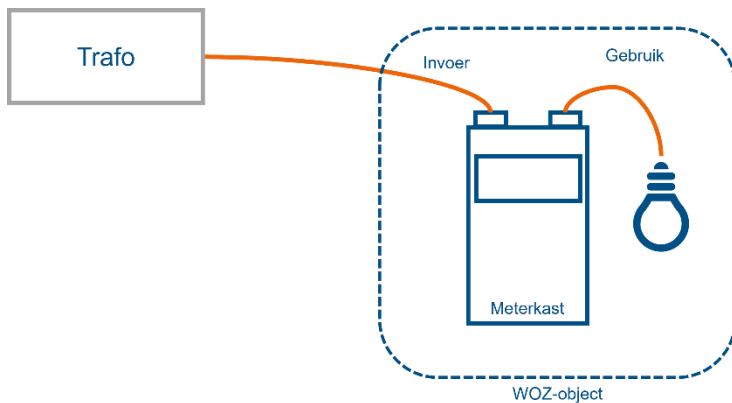
1. Het behouden van een bestaande aansluiting
2. Virtueel verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een nieuwe locatie
3. Fysiek verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een ander WOZ-object
4. Fysiek verplaatsen van een bestaande aansluiting buiten de grens van een WOZ-object

Deze 4 opties zijn in Figuur 8 gevisualiseerd. Hierin is te zien welke twee varianten kansrijk zijn voor een ontwikkelende partij, en welke oplossingsrichtingen binnen het wettelijk kader momenteel niet mogelijk zijn. Daarnaast is bij elk van de oplossingsrichtingen een visualisatie gemaakt die schematisch laat zien hoe de nieuwe situatie er uit zou zien, ten opzichte van de huidige situatie.

Figuur 8: Keuzediagram gebruik aansluiting transformatiegebieden

Figuur 2: Basissituatie bestaande aansluiting

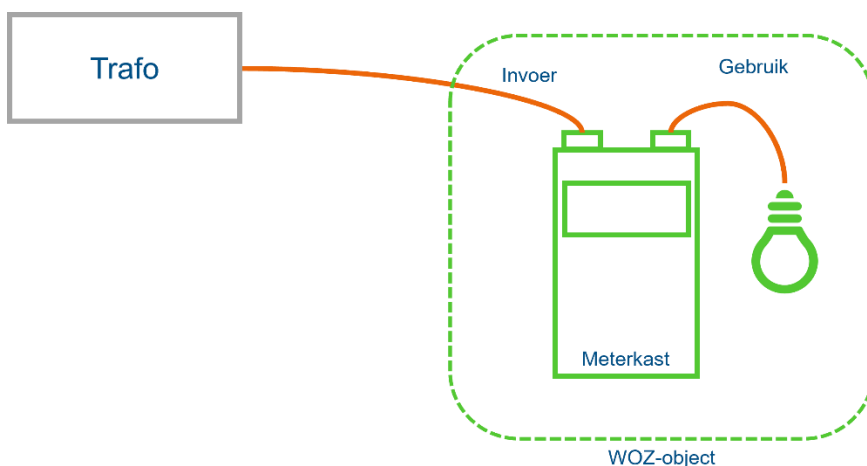
4.2.1 Het behouden van een bestaande aansluiting

Merosch heeft door de betrokkenheid bij transformatieprojecten in netcongestiegebieden zowel inzicht gekregen in de kansen voor het behouden, alsook de mogelijkheden en beperkingen van het verplaatsen van een bestaande aansluiting.

Wat betreft het behouden van een bestaande aansluiting heeft Merosch ervaring opgedaan bij het project Future Grid Crailo. Hier worden nieuwe woningbouw en een bedrijventerrein op een voormalig kazerneterrein gerealiseerd. Merosch is betrokken bij het uitwerken van een energiepositief energieconcept. Op het terrein is een bestaande aansluiting met een fysiek vermogen van 2.000 kW aanwezig. Echter is het contracteerde vermogen niet meer dan 400 kW. Ondanks de hogere fysieke capaciteit is de contractuele capaciteit bepalend en mag enkel het gecontracteerde vermogen overgenomen worden door een nieuwe gebruiker.

Dit sluit aan bij de verklaring van de ACM. De ACM stelt dat een **aansluiting van een bestaand gebouw, dat overgedragen wordt naar een andere eigenaar, gebruikt mag worden**. Juridisch gezien blijft de aansluiting binnen hetzelfde WOZ-object. Bepalend is hierbij het gecontracteerd vermogen, onafhankelijk van het fysieke vermogen van de aansluiting.

Daarnaast moet er rekening gehouden worden dat een aansluiting teruggeschroefd kan worden, als deze niet gebruikt wordt (Gebruik OP Tijd Of Raak het Kwijt - GOTORK). Dit gebeurt indien 24 maanden lang minder dan de helft van het gecontracteerd vermogen gebruikt wordt (bij een gecontracteerd vermogen van 1-10 MW) of minder dan het gecontracteerd vermogen gebruikt wordt (bij een gecontracteerd vermogen van 10+ MW).

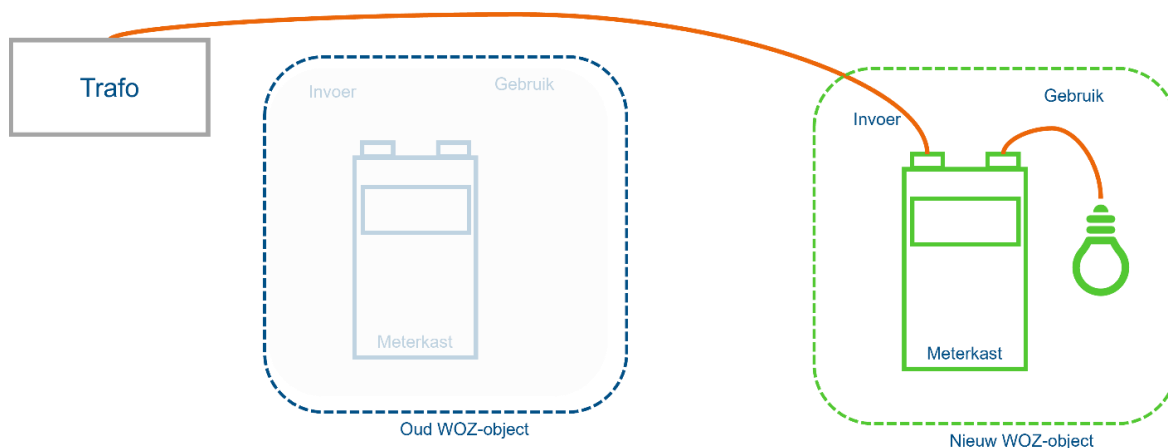

Figuur 10: Behouden bestaande aansluiting, overdracht van eigendom

4.2.2 Virtueel verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een nieuwe locatie

Het virtueel meenemen van een bestaande aansluiting betekent het afsluiten van een bestaande aansluiting en het aansluiten van een gebouw/gebied op een andere locatie met dezelfde capaciteit. Dit is wettelijk niet mogelijk omdat een aansluiting aan een WOZ-object gekoppeld is. Zodra de aansluiting voor een ander WOZ-object benodigd wordt moet daarom een aanvraag voor een nieuwe aansluiting ingediend worden. Deze aanvraag wordt volgens de wachtlijst verwerkt. Wordt een bestaande aansluiting afgesloten, dan verliest de eigenaar van de aansluiting het recht op deze aansluiting. Er kan **niet op een nieuwe locatie gebruik gemaakt worden van die aansluitcapaciteit**.

Deze wettelijke bepaling komt overeen met onze praktijkervaring. In Rotterdam was Merosch betrokken bij de verhuizing van een bedrijf van de eerste naar de tweede Maasvlakte. Terwijl zij het contract met de energieleverancier konden meenemen, was het meenemen van de gecontracteerde capaciteit niet mogelijk.

Figuur 11: Behouden bestaande aansluiting, virtueel verplaatsen (niet toegestaan)

4.2.3 Fysiek verplaatsen van een bestaande aansluiting naar een ander WOZ-object

Wat betreft het fysiek verplaatsen van een elektriciteitsaansluiting is onderscheid te maken tussen het verplaatsen van de aansluiting naar een ander WOZ-object enerzijds en het gebruiken van de elektriciteit buiten de grens van een WOZ-object anderzijds.

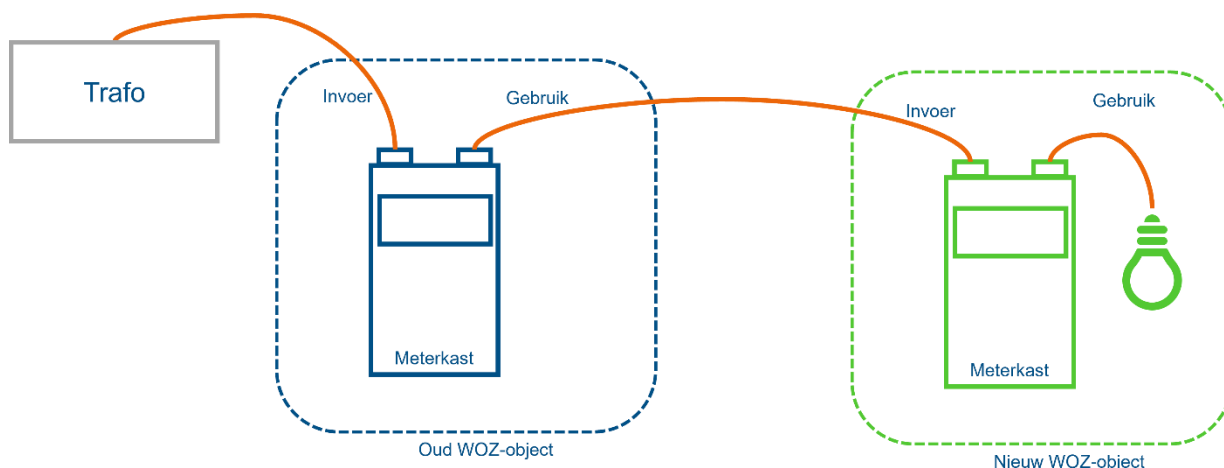
Omdat een aansluiting aan een WOZ-object gekoppeld is, moet het aansluitpunt in het oorspronkelijke WOZ-object blijven. Het fysieke verplaatsen van een aansluiting naar een ander WOZ-object mag normaal gesproken niet, omdat dan een eigen elektriciteitsnet ontstaat. Op grond van artikel 10 lid 9 van de Elektriciteitswet is het niet toegestaan om een dergelijk eigen net¹ te beheren. Netten moeten worden beheerd door een aangewezen netbeheer. Enkel bij een ontheffing door de ACM mag een uitzondering gemaakt worden. Om hiervoor in aanmerking te komen, strenge eisen. Het is **zeer onwaarschijnlijk** dat dit in het geval van gebiedsontwikkeling wordt toegestaan. De eisen worden in artikel 15 lid 1 van de Elektriciteitswet benoemd en gelden als volgt:

- Het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van het net is om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd of het net distribueert primair elektriciteit voor de eigenaar van dat net of de daarmee verwante ondernemingen;
- De aanvrager is geen netbeheerder en is niet in een groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek met een netbeheerder verbonden;
- Het net ligt binnen een geografisch afgebakende industriële locatie, commerciële locatie of locatie met gedeelde diensten en dat net is technisch, organisatorisch of functioneel verbonden;
- Op het net zijn minder dan 500 afnemers aangesloten;

¹ Definitie van een net door artikel 1 van de Elektriciteitswet: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van een directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer.

- Het net voorziet geen huishoudelijke eindafnemers van elektriciteit, tenzij er sprake is van incidenteel gebruik door een klein aantal huishoudelijke eindafnemers dat werkzaam is bij of vergelijkbare betrekkingen heeft met de eigenaar van het net; en
- De veiligheid en betrouwbaarheid van het net is voldoende gewaarborgd.

Ook moet in het geval van een ontheffing het verplaatsen in afspraak met de netbeheerder gebeuren. Een net waar meerdere WOZ-objecten aan elkaar zouden worden verbonden om elektriciteit te transporteren tussen deze WOZ-objecten is volgens de ACM een illegaal net. Het is vervolgens niet toegestaan achter een aansluiting kabels naar andere wooneenheden, dat wil zeggen andere WOZ-objecten, te trekken. Vanwege deze zeer strenge voorwaarden is het fysiek **verplaatsen naar een ander WOZ-object voor gebiedsontwikkelingen niet haalbaar**.

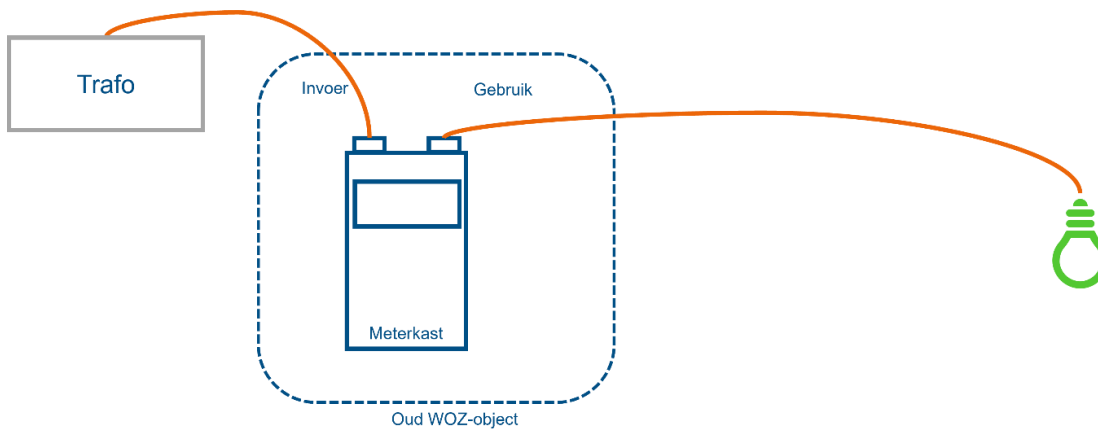

Figuur 3: Behouden bestaande aansluiting, verplaatsen naar andere WOZ-objecten (niet voor woningen toegestaan en alleen onder voorwaarden)

4.2.4 Fysiek verplaatsen van een bestaande aansluiting buiten de grens van een WOZ-object

Het trekken van kabels buiten de grens van een WOZ-object waarin de aansluiting is gerealiseerd is wél toegestaan. Deze kabel maakt onderdeel uit van de installatie van de aangeslotene en niet van een net. Formeel is het **dus mogelijk zelf een fysieke kabel** te leggen van de locatie van de aansluiting, naar de locatie van het elektriciteitsgebruik. De voorwaarden waaronder dit mogelijk is zijn nog niet goed bekend en vragen om nader onderzoek. Wel is het duidelijk dat deze oplossing alleen mogelijk is indien de installatie waar deze aansluiting naartoe gaat géén eigen WOZ-object is. Daarmee is aansluiting naar een woning of gebouw niet mogelijk. Een warmtepomp of laadpaal zou mogelijk wel kunnen.

Volgens Stedin en in onze ervaring zijn er wél technische en ruimtelijke beperkingen wat betreft de afstand van de plaatsen kabels. Dit hangt samen met het spanningsverlies i.v.m. langere afstanden en de ruimtelijke impact, zoals het plaatsen van kabels door bijvoorbeeld een bestaand gebied of bestaande infrastructuur. Ondanks deze uitdaging kan het een mooie kans zijn om een bestaande aansluiting te blijven gebruiken, ook bij een nieuwe ontwikkeling.

Figuur 4: Behouden bestaande aansluiting, bestaande aansluiting buiten WOZ

4.3 Overige kansen: wijziging van de Netcode

Voor nieuwe aanvragen geldt dat de netbeheerder volgens Artikel 23 van de Elektriciteitswet verplicht is, bij een aanvraag voor elektriciteit binnen een redelijke termijn een aansluiting te voorzien (aansluitplicht). Ook is de netbeheerder volgens Artikel 24 verplicht elektriciteit te transporteren (transportplicht). Op dit moment worden nieuwe aanvragen op een 'first-come-first-serve' basis gehanteerd.

Aandachtspunt is dat deze verplichtingen van de netbeheerder in het geval van netcongestie niet van toepassing zijn. De transportplicht bestaat namelijk niet indien er geen capaciteit op het net beschikbaar is (Artikel 24 lid 2 Elektriciteitswet). Wat betreft de aansluitplicht heeft de rechtbank Oost-Brabant recent geoordeeld, dat de netbeheerder in dit geval geen aansluiting hoeft te voorzien omdat deze (voorlopig) nutteloos is.

Door een besluit van de ACM wordt de Netcode per 1 oktober gewijzigd, wat inhoudt dat het 'first-come-first-serve' door een prioriteringsplicht voor aanvragen in netcongestiegebieden vervangen wordt. Er moet vervolgens voorrang aan bepaalde categorieën gegeven worden. Het prioriteringskader bestaat uit drie categorieën die kans maken op prioritering. Basisbehoeften zoals drinkwater, woningbouw, warmtevoorzieningen en onderwijs vallen in de derde categorie. Dit biedt voor woningbouw kansen voor het eerder toegekend krijgen van een nieuwe aansluiting en het (sneller) verkrijgen van elektriciteit.

Voor gebieden waar nog ruimte in het elektriciteitsnet is zou de aankomende wijziging van de Netcode mogelijkheden bieden. Omdat in de Provincie Utrecht slechts beperkte capaciteit in het net aanwezig is, biedt deze optie naar verwachting beperkt mogelijkheden.

Netbeheerders zullen verplicht worden meer inzicht in de wachtrij te geven. De rechtbank Gelderland heeft op 20 september 2023 geoordeeld dat Liander inzicht moet geven in (i) de positie van de eiser op de wachtrij, (ii) het aantal partijen dat vóór de aanvrager in de wachtrij staat en (iii) de omvang van de door deze partijen gevraagde transportcapaciteit in relatie tot de beschikbare transportcapaciteit. Onderliggende reden hiervoor is de transparantieplicht van de netbeheerders. Deze verplichting zal naar verwachting in de aankomende Energiewet, die de Elektriciteitswet zal vervangen, sterker verankerd worden. Meer transparantie zorgt vervolgens voor meer zekerheid over het verwachte moment van het verkrijgen van een aansluiting.

5 Aanbevelingen

5.1 Huisnummerbesluit

1. Ga in gesprek met provincie, gemeenten, projectontwikkelaars en netbeheerders hoe het proces van een aanvraag zonder huisnummerbesluit ingericht kan worden. Zodat er sneller duidelijkheid ontstaat over het wel of niet toegewezen krijgen van een elektriciteitsaansluiting:
 - a. Hoe kan de gemeente of ontwikkelaar genoeg zekerheid geven richting de netbeheerder dat het project gerealiseerd kan worden?
 - b. Staan Stedin (en andere netbeheerders) open voor het aanpassen van het aanvraagproces van een aansluiting, en welke minimumeisen zijn er voor de netbeheerder voor een aansluiting?
 - c. Zoek naar wederzijdse voordelen; Kan dit proces zorgen voor meer duidelijkheid voor de netbeheerder van toekomstige aansluitingen en transportgroei?
 - d. Hoe zal het praktische proces er uit zien? Kan dat nog steeds verlopen via mijnaansluiting.nl of zal een ander (informeel) traject opgetuigd moeten worden?
2. Ga in gesprek met provincie, gemeenten en ontwikkelaars hoe het proces van het afgeven van een huisnummer naar voren gehaald kan worden:
 - a. Hiervoor is het goed om het proces van een huisnummerbesluit-uitgave eerst goed in kaart te brengen, en de afhankelijkheden en tijdsdoorloop helder te krijgen.
 - b. Welke mogelijke flexibiliteit zien gemeenten in het proces?
 - c. Bepaal welke tijdswinsten er te halen zijn, en of dit het waard is deze procesaanpassing door te voeren.
 - d. Ontwikkel een stappenplan dat een gemeente kan doorvoeren om het proces aan te passen.
3. Ga in gesprek met provincie, netbeheerders en de ACM. Is het mogelijk een richtlijn voor 'netbewust bouwen' (met harde kwantitatieve meetbare prestatie-eisen) op te stellen? Indien een ontwikkeling niet aan die richtlijn voldoet krijgt de ontwikkeling sowieso geen aansluiting. Voldoen ze hier wel aan maken ze een goede kans aan te sluiten.
 - a. Hierin kan de provincie een leidende rol spelen, omdat ze brede contacten heeft met gemeenten, netbeheerders en de ACM. Daarnaast hebben provincies een onafhankelijke positie.

5.2 Transformatiegebieden

4. Ga in gesprek met de provincie, netbeheerder en ACM om de grenzen van het GOTORK-principe onder bepaalde voorwaarden te verlengen naar 36 of 48 maanden. In de toekomst zullen complete gebiedsontwikkelingen (gedeeltelijk) afhankelijk zijn van een bestaande aansluiting. Daarbij is het van belang dat deze aansluiting niet ineens wordt ingevorderd.
 - a. Doorgrond enkele praktijkcasussen en bepaal of meer dan 24 maanden wenselijk is voor deze casussen.
5. Creëer een stappenplan samen met de ACM en netbeheerders over de voorwaarden van het gebruiken van een bestaande aansluiting. Hiermee weten ontwikkelaars waar ze aan toe zijn. Gebruik de keuzediagram uit dit onderzoek als basis voor het stappenplan.
6. Ga met de netbeheerder het gesprek aan of het virtueel verplaatsen van een aansluiting onder voorwaarden toch mogelijk gemaakt zou kunnen worden.
7. Ga een casus aan met de netbeheerder en een ontwikkelaar om te onderzoeken of het mogelijk is een fysieke kabel te trekken vanaf een huidige aansluiting, buiten het WOZ-object (optie 4). Uit de wettelijke kaders is niet gebleken dat het niet mag, maar we zijn nog geen voorbeeld tegengekomen van een gebiedsontwikkeling waar dit is toegepast. Een pilot-aanpak kan dit uitwijzen.

Merosch B.V.

Eendrachtsweg 3
2411 VL Bodegraven
0172 65 12 64

Monnikenpad 5
3817 VK Amersfoort
033 30 38 909

T 0172 65 12 64
E info@merosch.nl
I merosch.nl

KVK 27311612
BTW NL8224.23.066.B01
IBAN NL80 TRIO 0197 8235 99

